

Üç Boyutlu Dünyanın Ara-Dünyaya Dönüşmesi: Sis

Transformation of the Three-Dimensional World to an Intermediate World: Fog

DEVABİL KARA*

» Fiziksel bir doğa olayı olmanın çok ötesinde, algımıza etki eden bir olgu olarak sis, psikolojimize ve zihinsel kavrayışımıza farklı bir kapı aralar. Tanıdık, alışık olduğumuz dünyamızı bize gizemli kıلان sis ile, algı ve düşünce sınırları zorlanır. Form ve biçimler yumuşar. Tamamen ortadan kalkmaz, ancak alışık olduğumuz anlam kaybolur, anlamsızlaşır. Bir anda üç boyutlu dünya, ara-dünyaya dönüşerek derinliği yitirmeye başladığında, varlık dünyası bir bütün olarak görünür. Böylece, nesnelerin sınırları yumuşayarak hepsi birbirile ilintili bir beden gibi arka plana dönüşür. Bakışımıza bir perde oluşturup

bütün şeylerin birbirine karışmasına ve silikleşmesine sebep olur. Dikkat etmediğimiz, öncelik vermediğimiz görüntüleri sis örtüğünde, kavramak için onlara odaklanmamız gereklidir. Sis, derin bir kuyuya bakmak gibidir. Derin bir su kuyusuna uzun bir süre bakınca, ancak kendi görüntümüzün yansımmasını gördüğümüzde giz aralanır, sırtadan kalkar.

Sis varlığıyla, öncelikle bizim dışında olduğumuzu zannettiğimiz görüntünün aslında içinde olduğumuzu fark ettirir. Buna endişe ve gizem duygusu eşlik eder. Görüntüyü çözümleme sürecine girmek, gizem olgunu da kendiliğinden bilincimize taşır. Bilemediğimiz,

SOLDA "Yeşil Oyun Alanı"; 70x60 cm, Tuval üzerine Akrilik+selüloz.
LEFT 'Green Playground';
70x60 cm, acrylic on
canvas+cellulose.

SAĞDA "Ağır Sis";
27x25 cm, el yapımı käğıt üzerine.
RIGHT 'Heavy Fog';
27x25 cm, on hand-made paper.

tanımlayamadığımız her şeye olduğu gibi, sis, gizem, korku ve endişeyi tetikler. Böylece sisin varlığı ile fiziksel metabolizmamız da değişime uğrar. Farklı hormonlar, farklı beyin aktivitesi, farklı duyumsamalar ile kanıksadığımız dünyyanın farklı bir boyutuna adım atmış oluruz. Bütün bunlar çevremizdeki varlık dünyasına sanki bir sanatçı eli deymişcesine görüntüyü resimsel bir boyuta çeker.

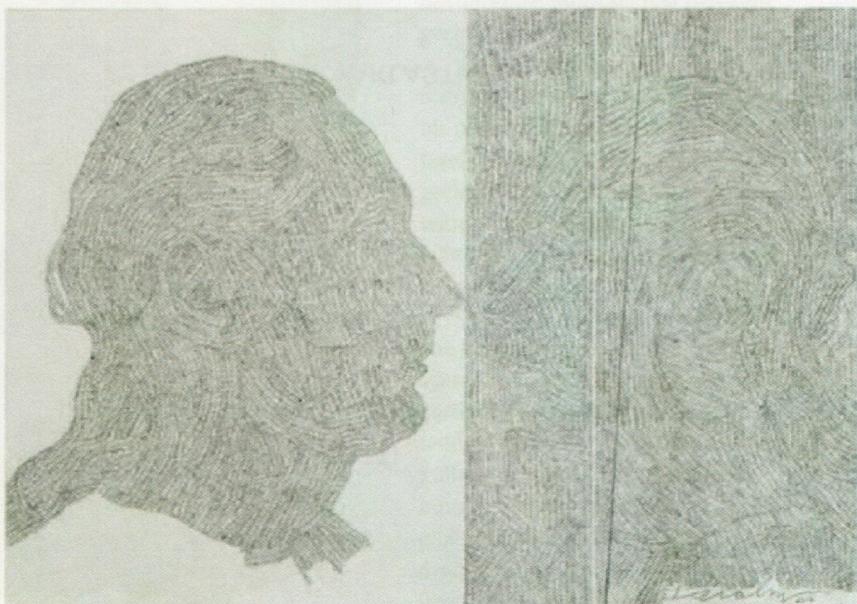
Bilincimiz, ister dışarıdan alınan bir madde, ister fiziksel ya da psikolojik bir rahatsızlık sonucunda karmaşa düşüğünde, bir sis altında kalmış gibidir. Bu kez birbirinden ayırmakta zorlandığımız, sınırlarını kaybettigimiz şeyler nesneler değil, düşüncelerimizin kendisidir. Bu durumda da zihin, düşünce dünyasının farklı bir basamağına geçiş yapar. Orada da düşünce vardır, algı vardır, duyumsama vardır; ancak bizim alık oldugumuzun tamamen dışında bir var olus sergiler.

İnsan gelişmeye zorlayan şeylerin en başında gizemleri çözme, anlamlandırma durtusu yatar. Sis, algımızın gelişmesi için gerekli olan şeyler açısından bize bir laboratuvar ortamı sağlar. ister görsel alanımızda, isterse de zihin dünyamızda sis, bizi keşfetmeye, yeniden tanımlamaya, çözümlemeye yönlendiren ve korkularımızı yenmek için deneyimlediğimiz bir şeydir. Yaratıcılık ancak bilinen kalıpların, sınırların yok edilip tekrar yapılandırılması ile ortaya konulabilir. Sisin anlamı bu bakış açısı ile çok derin ve üstünde düşünülmeye değerdir. Özellikle soyut resim, insanın zihnini zorlayan hafızada birikmiş görüntü, ses, hız ve koku dünyasının bütünü hakekete geçirerek, bizi gördüğümüz şeyden yeni ve kendine özgü bir gerçeklik yaratmaya zorlar. Sis doğayı örttüğünde aynı tür bir zorlama ile karşı karşıya kalırız. Bizi varlık dünyamızı tekrar zihnimizde görüntülemeye zorlar.

Çağımızın küreselleşme ile toplumlara dayattığı kültürle şekillenen bilincimiz ne kadar yaşamı algılıyor? Yoksa görsel dünyamızı ve bilincimizi parçalara ayıran, sınırlar çizen, kategorize eden bu kültürel fenomen, bir resim yüzeyini bölen çizgilerin oluşturduğu formlar ve bu formları oluşturan çizgilerin üst üste gelmesi ile karmaşıklaşan algılaması git gide zorlaşan ve en altta kalan boşluğu

"Askida"; 27x26 cm, El yapımı selüloz+rust ve doğal pigment, 2018.
"Suspended", 27x26 cm, hand-made cellulose + rust and natural pigment, 2018.

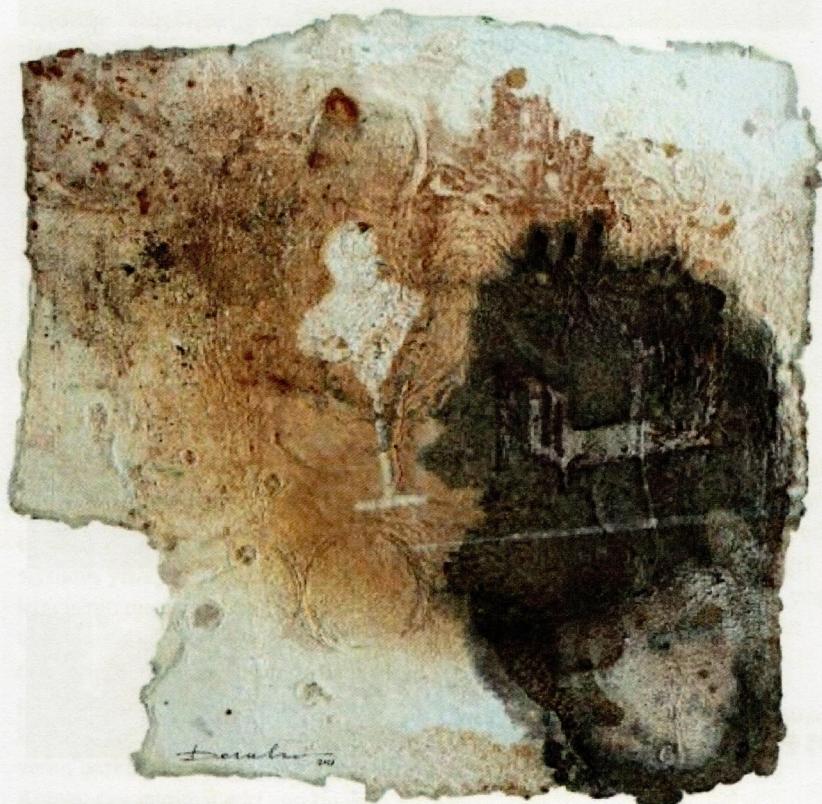
"Otoportre-Bakış"; 42x35 cm, kağıt üzerine.
"Self-portrait-Clance"; 42x35 cm, on paper.

"Alan Açısı"; 70x60 cm, tuval üzerine yağlıboya, 2018.
'Area Angle'; 70x60 cm, oil on canvas, 2018.

"Karşı Açı"; 90x80 cm, tuval üzerine akrilik+selüloz, 2018.
'Opposing Angle'; 90x80 cm, acrylic+cellulose on canvas, 2018.

"İsgal"; 41x40 cm, el yapımı käğıt üzerine rust ve doğal pigment, 2018.
'Occupation'; 41x40 cm, rust and natural pigment on hand-made paper, 2018.

ya da temel olanı kavramamıza engel olan bir sis perdesine mi dönüşüyor? Sis durumunda görme duygusun yetersiz kalışına bir destek olarak kullanılan sis düdüğü gibi, sanat yapısı da bilincimizi bulanıklaştıran güncel algıya karşı düşüncemizi farklı şekilde harekete geçiren bir uyarı siren gibi iş görüyor.

Sanat, kültürün taşıyıcısı ve düşünce dünyasına farklı perspektiften açılan bir penceredir. Ancak sanatın dili ve taşıdığı bilgi, bilincini da harekete getiren, aynı zamanda hem taşıyan, hem tekrar tekrar yapılandırıran kendine özgü bilinç ve bilinç dışı arasındaki sınırdı geçişgenlik taşıyan bir olgudur.

Resimlerde belleğin metaforu olan çok katmanlı yapı, imgelerin sınırlarını aşarak var ile yok arasında, görünen ile görünmeyen mesafesinde izleyicinin tenine gönderme yapar. Resimlerde kullanılan selülozun tene çevirdiği zemin mum ve doğal pigment ile birləşerek ten gibi eskir ve kırışır. Nesne ve nesnenin dışındaki boşluğun varlığı, yüzey üzerinde belleğin görselleşmesi olarak yapıta dönüşür. Yüzey artık belleğin taşıyıcısı ve boşluğun kendisidir.

"İzdüşüm"; 16x140 cm, tuval üzeri akrilik+doğa.
'Projection'; 16x140 cm, acrylic+natural materials on canvas.

Bos yüzeyle bir çizgi çekiliyor. Başlangıç ve bitiş noktası yüzeyi kontrol altına alındığında, bir tür iskelet gibi işlev gören çizgiler yüzeyin direncini oluşturuyor. Resimlerde birbirini örten ve birbirini silen katmanlar üst üste çıkışıkça yeni görüntüler ortaya çıkıyor. Yüzeye bir çizginin varlığı ne kadar kararlı ise imge de o kadar silikleşmiş ve yarı görünür hale sokularak boşluğun direncini test ediyor. Çizgi betimleyici özelliğinden sıyrılmış yüzeyin dinaminiğini oluşturarak izleyicinin duruşunu, bakışını belirleyen bir konumdadır. Bazen boşluk küçük çizgilerin bir araya gelmesiyle defalarca parçalanarak doluya teslim oluyor ve küçük kırıntılarla oluşmuş dolu izlenimi veren başka bir boşluğa dönüşüyor. Aranan şey minimal etki yaratmak ya da hiçlik vurgusu yapmak değil, gerçek ile hayal arasında varlık bulan

bir ara durum oluşturmak. Aynntilar azalarak nerdeyse hafızada fazla bir şey bırakmayacak kadar silikleşiyor. Tek rengin temsiliyetine bürünüyor. Boşluk görünür kılınıyor.

Monokrom resim, sise benzer nitelikte tek rengin çağrıstdığı sonsuzluk etkisiyle izleyende yüce (sublime) duygusunun doğmasına neden olur. Renk artık resim yapmak için var olmaz; boşluğu görünürlük için vardır. Zamanın ötesini işaret eder. Sis ayırt etme beklentisi yaratır, gri renkte varlık bulmasına rağmen, yeşil ile derinleşir. Sis dağınıkça yeşilin huzuru galip gelir.

Not: Devabil Kara'nın "Sis" başlıklı sergisi 16 Mayıs-9 Haziran 2018 tarihleri arasında Milli Reasurans Sanat Galerisi'nde görülebilir.

***Devabil Kara, Dr.**
Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi
Öğretim Üyesi

Transformation of the Three-Dimensional World to an Intermediate World: Fog

DEVABİL KARA

Fog is a phenomenon that far more than being a physical natural event, has an impact on our perception; opening up a different door into our psychology and mental understanding. By rendering our familiar world mysterious, fog strains the limits of our perception and thought. Forms become blurred. They do not disappear altogether but lose their accustomed meaning. In an instant the three-dimensional world is transformed into an intermediate world and begins to lose its depth, so that the world of distinct objects appears as an integral whole. The boundaries of objects soften and fuse with one another like a single body, merging to form a background.

The multi-layered structure that is a metaphor for memory in paintings goes beyond the limits of images to reference the skin of the viewer between being and non-being, visible and invisible. The ground that is turned into skin by cellulose used in paintings combines with wax and natural pigments to wrinkle and grow old like skin. The existence of an object and a void outside the object is transformed into a work of art that is a visual representation of memory on the surface. This surface becomes the bearer of memory and emptiness itself. A line is drawn on an empty surface. When the starting and finishing points take control of the surface, lines that function as a kind of skeleton give tenacity to the surface. As layers that cover and erase one another are overlaid in the paintings, new images emerge. The more decisive a line on the surface, the more faint and semi-apparent the image becomes, so testing the resistance of the void. The line forms the dynamic of a surface that has lost its pictorial characteristic and is in a position to define the stance and glance of the viewer. Sometimes the void is repeatedly shattered by the convergence of small lines, and transformed into another void that gives the impression of being filled with tiny quiverings. The aim is not to create a minimal effect or to emphasise nothingness, but to form an intermediate situation between reality and imagination. Details diminish until they are so faint that they hardly leave a trace on the memory. They become representatives of a single colour. They make the void visible.

Monochrome paintings give rise to sublime emotion in the observer under the influence of infinity evoked by a single colour resembling fog. Colour no longer exists to paint a picture but to make the void visible. It points to what is beyond time. Fog creates the expectation of distinguishing and although it takes on existence in grey, it gains depth in green. As fog disperses, the calm of green overcomes it.